

PIÁRFUTÁR

A Dugonics András Piarista Gimnázium Lapja

2003. szeptember I. évfolyam, 6. szám

Sík Sándor

Örökösök

Az iskolaház folyosója sarkán
Zsibongva, fűgén, tavaszias tarkán
Mennek előttem a fiatalok,
A lépcsőfokot hármával ugorván.

Köszönnek, annak rendje-módjaképpen:
Tudják, ki vagyok, hisz ott lóg a képem
Valahol egy falon a folyosón
Régvolt tanárok képei körében.

Amint egyik-másikkal összenézek,
Elnehezülnek vállamon az évek,
Olyan avultnak érzem magam,
Mint egy elszürkült történelmi képet.

De én kilépek rozsdás keretemből
S szürkült kezemmel, nem-szürkült szívemből
Áldást intek a sietők után,
Atyai áldást, - a történelemből.

Meghalljátok-e a múltbeli áldást,
Kik a holnaptól várjátok a váltást?
Mindegy, megfogam, hallatlan is, érzem,
A nagyapai Istenhez-kiáltás.

Dús örökséget nem adhat apátok:
Csak ami voltam, azt hagyom reátok,
De hogyha (Isten adja!) megfogam,
Boldog lesz tőle késő unokátok.

Csak ami vagyok: azt, hogy szépen éltem,
Igaztól, jótól, széptől sose félttem,
De ami nem szép, ami nem igaz,
Ami nem is jó, azt is, most is, értem.

Megértem azt is, aki nem ért engem,
Tudok ölelni múltat a jelenben.
És akarom ölelni a jövőt,
S szolgálatára magamat jelentem.

Szolgálatára embernek, világnak,
Nagy Istenemnek, kicsike hazámnak,
Vén magam helyett, örökösökül,
Fiúk, fiaim, titeket ajánllak.

1960

Kalazanci Szent József (1557-1648)

Szeptember: változékony idő

Köszöntöm a *Piár Futár* minden Kedves Olvasóját az új tanév első lapszámának megjelenése alkalmából! Minden bizonnyal a legtöbben észrevették már, hogy személybeli változások történtek az iskola életében. Ezen felbuzdulva szerkesztőségünkben is átrendeztük kissé az emberanyagot. A rovatok élére rovatvezetők kerültek, s a főszerkesztő személye is cserélődött a korábbi távoztával.

Az új tanév kezdetén új célokat tűztünk ki: a lap terjedelmét 16 oldalra szeretnénk emelni a jövőben. A másik fő cél, hogy a szerkesztés teljes egészében a diákok kezébe kerüljön. Örömmel vennénk, ha minél többen részt vennének az újság készítésében, de szívesen fogadjuk egy-egy cikk, vers, novella, rajz megjelenítésének szándékait is. A *Piár Futár* hirdetések közzétételét is vállalja. Köszönettel vettük, hogy Szeged városa 50 ezer forinttal támogatta a lap kiadását. De hálával tartozunk a Dugonics András Alapítványnak is, amiért iskolánk diákjainak támogatása mellett felvállalja az előállítás költségeit.

Továbbra is szívesen vesszük olvasóink (anyagí) támogatását is. Sokszor elmondtuk már, hogy valódi, közös fórumnak szánjuk a lapot. Az előző tanévben megjelent számok bizonyították: van rá igény, szükség. Olvasóink visszajelzései arra bátorítottak bennünket, hogy a *Piár Futárt* hivatalosan is bejegyeztessük a *Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumánál*.

Biztos vagyok benne, hogy a legtöbb diáknak hiányoztak már a nyelvtanulás örömei, a matematikai egyenletek, a történelmi évszámokról nem is beszélve. Mindig sok pozitívumot hoz magával az iskolakezdés: kipróbálhatjuk a legújabb puskázási technikákat is. Mindig nagy élményt jelent a buzgó diákok számára részt venni a reggeli házi feladat-másoló szakkörön. Az iskola életmódbeli változásokat is hoz minden diák számára: segít kihasználni a reggelt és a délelőttöt, melyet egyébként alvással, lustálkodással töltenénk. Hát, kalandra fel!

Az új tanév, új *Piár Futár*hoz jó olvasást, kellemes szórakozást kívánok!

Fodor Antal
főszerkesztő

A SzePiPress jelenti

A piarista templom búcsúja – a Spanyol piarista vértanúk emléknapja – szeptember 25-én 11.00 órakor kezdődik. Az ünnep keretében szenteli fel Gyulay Endre megyéspüspök úr a templom új orgonáját.

Szent Gellért Nap 2003 – Egyházmegegyei Ifjúsági Találkozót rendez szeptember 20-án a Dóm közössége. Ha idő enged, feltétlenül menj el, megéri!

Október 3. és 5. között iskolánk rendezi a IV. Piarista Játékok elnevezésű sportversenyt. Az ország valamennyi piarista intézményének diákjai labdarúgásban, kosárlabdában, kézilabdában, futásban, asztaliteniszben és sakokban mérik össze erejüket. Hajrá SzePi!

Iskolánk emblémájával ellátott pólók korlátozott számban még vásárolhatók Mészáros Ferenc tanár úrnál.

Piáros póló: amiben laza vagy...

A Piár Futár szerkesztősége értesíti Kedves Olvasóit, hogy a lap következő száma előreláthatólag csak novemberben jelenik meg. Szíves megértésüket kérjük.

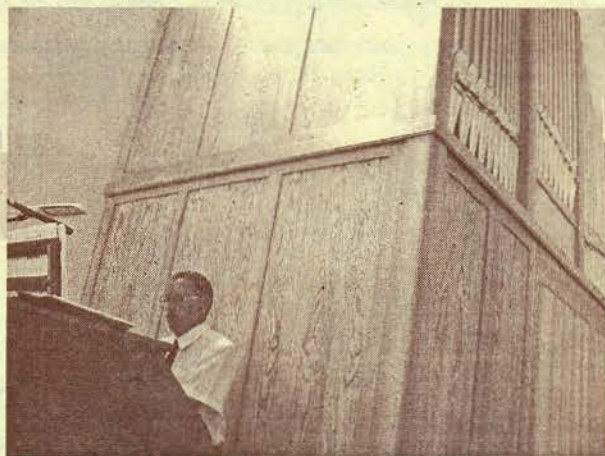
Az 1956-os forradalomra és szabadságharcra november 4-én emlékezünk. Vendégünk lesz Rácz Sándor aki Nagy-budapesti Központi Munkástanács vezetője volt. Előadására szeretettel várjuk a szülőket és az érdeklődőket is!

November 8-án Hoffmann Rózsa, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Pedagógia tanszékének vezetője tart előadást gimnáziumunkban az oktatásnevelés aktuális kérdéseiről. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A Piarista Diákszövetség Szegedi Tagozata minden hónap első hétfőjén 17 órakor tartja összejöveteleit a Dugonics András Piarista Gimnázium tanácstermében. Minden egykori és jelenlegi diákot szeretettel hívnak és várnak hozzátartozóikkal, ismerőseikkel együtt.

Templomunk régi-új orgonája

Nem könnyű hangszer az orgona! – dörmögtek halkán magunk elé Szegheő atyával, Mészáros tanár úrral, Szécsényi Tomival és Maróti János Bélával azon az izzasztóan kánikulai augusztus eleji délutánon, mikor a teherautóról orgonánk könnyűnek épp nem mondható alkatrészeit a keskeny lépcsőn felcipeltek templomunk kórusára.

De minden kínunkat és izzadságos erőlködésünket elfelejtettük, mikor augusztus második felében a szemünk láttára kezdett összeállni a sok furcsa sípból, különböző formájú, szép színű lécekből és egyéb titokzatos alkatrészekből templomunk új ékessége, a *Hangszerek Királynője*, és augusztus 25-én, Kalazanci Szent József ünnepén a szentmisén először meg is szólalt!

Orgonánkat, melyet minden bizonnyal a St. Gregoriuswerk cég és az itt dolgozó Georg Glapzl épített, a németországi Altmuehldorfban bontották le, és onnan került adományként hozzánk. (Köszönet érte Szigeti Antal újkígyósi plébános úrnak). Oly sokszor átépítették, felújították, bővítették, hogy eredeti formájára ma már nagyon nehéz visszakövetkeztetni. Sajnos ezek az átépítések (a legutolsó 1960-ban) legtöbbször igénytelen, gyenge munkának bizonyultak, és egyre bonyolultabbá tették a kis, falusi orgonát. Érdekességként megemlítem, hogy az egyik síp tömitéseként használt korabeli újságpapíron világosan olvasható az évszám: 1868.

Komoly feladatot, kihívást jelentett a budapesti Paulusz cég számára, hogy átlátható, könnyen kezelhető, a mai játék- és hangzásigénynek megfelelő hangszert varázsoljanak a rendelkezésre álló alkatrészekből. Különlegesen szépre sikerült a templom stílusával harmonizáló új sípszekrény kialakítása az ezüstösen csillogó homlokzati sípokkal. A két manuális hangszer 18 regiszteres, 1322 síppal. Orgonánkat – a játékot megkönnyítendő – modern kapcsolósorokkal, kopulákkal látták el. Az Oktáv4 és a Principál8 regiszterek megerősítésével erőteljesebb, fényesebb lett a hangzás. Ettől viszont az eredetileg is rossz menzurájú fa sípok még inkább vesztek jelentőségükből. Templomunk száraz levegője nem kedvez a fa sípoknak, és délután a sípokra tűző napsugarak károsan befolyásolják a hangolást. Sajnos az építők csak minimálisan tudták korrigálni az orgona eredeti, érthetetlenül magas hangolását. Az eredeti 450-es „a” hangot 444-re tudták lehozni, de még ez is magasabb a ma használatos 440-es normál „a” hangnál. Remélem, ez a tény lelkes és szép éneklésünket nem fogja károsan befolyásolni.

Új orgonánkat a Püspök Úr fogja szeptember 25-én felszentelni. Az ünnepi alkalmon a *Lassus* kórus, iskolánk énekkara, szólóénekkal *Hadobásné Bálint Zsuzsa*, orgonán pedig *Pócsai György* dorozsmai kántor, volt kecskeméti piarista diák, *Csanádi György* főiskolai docens és *Bottkáné Égető Mária* tanárnő fog közreműködni.

Templomunk új ékessége remélhetőleg még nagyon sokáig fogja zengő hangjával dicsérni az Urat, szolgálni liturgiáink áhitatát, és sok szép zenei élményben részesít bennünket. Együttal orgonatanulásra is ösztönöz majd néhány zenét szerető diákunkat!

Lajos István

Új tanáraink

Szeptembertől új kollégákkal bővült iskolánk tanári közössége: Bánki Judit (*matematika-informatika*), Bene Andrea (*rajz*), Kollányi Miklós (*matematika-fizika*),

Szásziné Fehérvári Anikó (*mentálhigiénés szakember*), Székely László (*angol*), Tózsér Endre Sch. P. (*hittan*).

Fordulj hozzájuk bizalommal, ők is érted vannak, s ők sem ellened...

A szerk.

Az ingyentankönyvről

Nagy sajtóvilágosságot kapott az idén bevezetésre került ingyenes tankönyv lehetősége. Az ezzel kapcsolatos szabályozás persze már túl bonyolult ahhoz, hogy a tömegtájékoztató pontosan ismertesse, ezért sok bizonytalanságot tapasztaltunk a szülők részéről. Az sem világos mindenki számára, hogy milyen formában jut hozzá a diák az ingyenes tankönyvhöz, és sokan nem értették, hogy miért kérjük vissza a könyvtárba az ingyenes tankönyvet. Megpróbálok röviden összefoglalni a témakör legfontosabb tudnivalóit és az indokainkat is, miért ebben a formában (vagyis könyvtári könyvként) adjuk diákjainknak a tankönyveket.

Ingyenes tankönyvre a gimnáziumokban (és az általános iskola felső tagozatában) azon szülők gyermeke jogosult, aki vagy nagycsaládosként, vagy egyedülálló szülőként neveli gyermekét, vagy akinek gyermeke tartósan fogyatékkal él. Ahhoz, hogy a szülő ingyen kaphassa meg a tankönyvet a családi pótlék kibocsátó helyéről (vagyis vagy a Területi Államháztartási Hivaltól, vagy a megyei egészségbiztosító pénztártól vagy a munkáltatótól) igazolást kell beszereznie és az iskolába beküldenie, mert az iskola csak így jogosult az ingyenes tankönyvtámogatás fejkvótájára (5.600 Ft/jogosult). Tehát nem elég a postai utalvány, amiből szintén világosan látszik, hogy jogosult valaki vagy sem, hanem egy külön igazolást kell az iskoláknak beszerezniük.

Az iskolák minden diák után kapnak 2.400 forintot és minden ingyen tankönyvre jogosult diák után még 5.600 forintot. Ez elég tekintélyes összeg, amiből azonban 25 %-ot az iskoláknak tartós tankönyv vásárlására kell fordítani, amely könyveket a könyvtárban kell elhelyezni, hogy ahhoz bármely diák hozzáférhessen.

Az ingyenes tankönyvre jogosult diákokat az iskolák kétféleképpen láthatják el tankönyvvel. Az egyik lehetőség, hogy egyszerűen átadják a diáknak a neki szükséges tankönyveket, a másik lehetőség, hogy az iskola könyvtárából biztosítanak a diáknak tankönyvkölcsönzési lehetőséget.

Tapasztalatunk, hogy a teljes ingyenesség az élet bármely te-

rületén nem törődömséget és lebecsülést hoz magával. Ami ingyen van, arra nem kell vigyázni, azt nem kell megbecsülni, az nem fontos. Amiért saját pénzemet adom, azt viszont megbecsülöm, komolyan veszem. Elég, ha az ingyenes iskolai szakkörök, fakultációk és a fizetős magántanárok közötti érdekes összefüggésre gondolunk (ugyanazt fizetve komolyabban tanulja a diák). Ebből a pedagógiai megfontolásból kiindulva döntöttünk úgy, hogy diákjainknak az ingyenes tankönyvet a könyvtáron keresztül biztosítjuk, mert így talán kicsit nagyobb megbecsülése lesz az így kapott könyvnek, és nem kell majd szomorúan összegyűjtünk több láda könyvet év végén az iskolában. Természetesen így talán kisebb lesz az iskola ráfizetése is az ingyenes tankönyvre, mert ki kell fizetni az ingyenes tankönyvek árát az iskolának, akár fedezi azt a támogatás, akár nem.

Felmerülhet a kérdés, hogyan lehet majd érettségire készülni, ha nincs tankönyv, mert az a könyvtáré lett. Természetesen az iskola nemcsak egy évre, hanem végig a tanulmányok során biztosítja a könyvtári kölcsönzés lehetőségét a diákok számára. Vagyis, ha valaki akarja, akár több éven keresztül minden évben kikölcsönözheti ugyanazt a tankönyvet a könyvtárból, és nyugodtan készülhet belőle az érettségire. Ha pedig annyira szívéhez nőtt a tankönyv, hogy meg kívánja tartani, meg is vásárolhatja a könyvtártól.

Nem kívánunk megfelekedezni azokról a diákokról sem, akik bár nem esnek a törvény hatálya alá, mégis rászorulnak valamilyen tankönyvtámogatásra. Számukra is szeretnénk segítyt adni az előző években bevált módon: az osztályfőnököktől kapott kérelapl segítségével lehet igényelni tankönyvszegélyt. Megjegyzem, az ingyenesség illetően megvalósulását nem tartom igazságosnak, mert nem minden rászoruló kapott ingyenes könyvet és nem mindenki szorult rá, aki kapott. Lehet persze, hogy nem lehet igazságosabban megoldani, ezért igyekezünk segíteni.

Szilvássy László Sch. P.
igazgató

A piarista rend egyetemese káptalanja

A piarista rend 2003 júliusában tartotta 45. egyetemese káptalanját Rómában. A rendnek ezen a négyhetes gyűlésén mintegy nyolcvanven vettek részt, a világnak szinte minden tájáról. A magyar rendtartományt Urbán József, Szilvássy László és Tözsér Endre képviselte.

Egy káptalannak mindig három fontos feladata van: 1) értékelnie kell, mennyiben sikerült megvalósítani a korábban kitűzött célkitűzéseket az eltelt hat évben, milyen az élete és tanúságtétele az egyes piarista közösségeknek (rendházaknak), hogyan működnek iskoláink, kollégiumaink stb.; 2) tervet kell készítenie az előttünk álló évekre: hogyan kellene élnünk, dolgoznunk ahhoz, hogy az eredeti kalazanciusi (piarista) eszménynek és korunk kihívásainak is megfeleljünk; 3) meg kell választania a rend legfőbb elöljáróját (a generálist) és az ő segítőit (az asszisztenseket).

A káptalan *Jesús Maria Lecea* spanyol atyát választotta generálistnak, egyik asszisztense pedig a magyar *Ruppert József* atya lett, aki tizenkét év óta betölti ezt a tisztséget.

A káptalannak meglehetősen nehéz a munkája, mert a rend egészét kell figyelembe vennie, vagyis olyan általános irányelveket, szabályokat kell megfogalmaznia, amelyek egyként érvényesek a kultúrában, gondolkodásmódban, hagyományokban egymástól igencsak eltérő országok számára.

Iskoláinkat és rendházunkat nem közvetlenül, hanem csak közvetve érintik a káptalanon megfogalmazott célkitűzések. A magyar rendtartomány vezetősége fogja meghatározni azt, hogy a követ-

kező két évben hogyan kell a kijelölt célok felé a szükséges lépéseket megtenni. A legfőbb – ugyanakkor mindig aktuális – feladatunk az lesz, hogy a közösséget ápoljuk és építsük, annak minden vonatkozásában: az osztályközösséget, az iskolai és rendházi közösséget, a szülőket, a világi és a szerzetes piarista tanárok közösségét, valamint mindannyiunknak Istennel való kapcsolatát.

Tözsér Endre Sch. P.

Az első sorban balról a harmadik (fehér ingben) *Jesús Maria Lecea*, a rend új generálistja, a negyedikben balról a második *Urbán József* provinciális a káptalant atyák társaságában

Akaratkérdés

Miért szoknak rá az emberek a dohányzásra? Hogyan terjedt el ily mértékben a középiskolások körében? Azt hiszem, nincs olyan ember, aki eleve úgy születik meg, hogy nikotinfüggőségben szenved, és pár nap múltán ellenállhatatlan vágyat érez, hogy rágyújtson.

Csekély tapasztalataimat felidézve azt mondhatom, hogy az ismeretségi körömbé tartozó dohányzók többsége már mélyen megbánta, hogy az első szál elszívásakor nem mondott nemet. Egy brit tudományos mérés szerint egy szál normál méretű cigaretta elszívása a leggyengébb fajták közül 12 perccel-rövidíti a dohányzó életét. Tehát tegyük fel, hogy egy ember 10 évén keresztül minden nap elszív két szál cigarettát a gyengébbek közül. Az eredmény: két hónappal rövidül az élete, amit a szeretteivel tölthetett volna vagy élvezhette volna még a fennmaradó időt. Nem beszélve a szenvedésről, melyet a fellépő betegségek okoznak. Persze ez még csak a gyengébb fajta és mindössze két szál naponta. Nőknél gyakran előidéző meddőséget, amiről persze hallgatnak a cigarettagyártók és az állam, amely jelentős adókkal gazdagítja magát a dohánytermékek árából. Miért is lenne érdeke bármelyik kormányának, hogy dohányzás elleni propagandát folytasson? Ha egy lány már 16-17 évesen rászokik a dohányzásra, akkor elég nagy esélye van rá, hogy hoppon maradjon, amikor családot szeretne alapítani és gyerekeket szülni. Ha pedig már 14-15 évesen rászokik, akkor már komolyan elgondolkodhat rajta, hogy talál-e olyan férfit, aki meddősége ellenére feleségül veszi. Ha talán mégsem válna meddővé az anya, akkor a születendő gyermek asztmával vagy más légúti betegséggel jöhet világra, még ha a terhesség ideje alatt nem is dohányzott az anya. A magyar népesség alacsony átlagéletkoráért nagymértékben felelős a cigaretta. Országunkban az emberek jelentős hányada szív- és érrendszeri betegségekben szenved és hal meg, amelyet a nikotin erős érszűkítő hatása nagymértékben súlyosbít. Csodálkozunk, hogy miért alacsonyabb az átlagéletkor nálunk, mint bárhol Európában? Talán, mert a dohányzók aránya a magyar népességben a legnagyobb. Bizonyára nincs túl sok olyan ember, aki elsárgult fogakkal, szívesen mosolyog. Ellenben Időnként rá kell tehát szánnia magát a dohányzó embernek, hogy a fogorvosa rendbe rakja a fogsorát. A dohányzásból adódó rossz lehelet által okozott problémák már szinte jelentéktelennek tűnhetnek az eddig felsorolt bajok közt. Akik már legalább 4-5 hónapja dohányoznak, azokat bizonyára nem kell meggyőzni arról, hogy milyen szörnyű érzés, mikor csak fulladva kapnak levegőt. A tüdő kapacitása a dohányzás folyamán százalékról százalékra csökken. Ha csökken a tüdő

felülete, akkor kevesebb oxigén jut a vérbe, ami az emberi szervezet számára nélkülözhetetlen. Az izmok kevés oxigénhez jutnak, ezért csökken az állóképesség, valamint nem tudnak kellőképpen kifejlődni a fejlődő szervezet izmai. Fáradékonyság léphet elő, de nem csak fizikailag, de szellemileg is, hiszen az agysejtek is kevesebb oxigénhez jutnak. A tüdő kapacitása meghatározza, mekkora testsúlyt tud fenntartani az a mennyiségű oxigén, amit a szűkülő tüdő felvesz. Minél inkább csökken tehát a tüdő kapacitása, annál inkább csökken a testsúly is, ami egy fejlődő szervezetnél igencsak természetellenes. Ha esetleg nem is csökken a testsúly, akkor sem olyan mértékben nő, mint ami egy fejlődő emberi szervezetnél elvárható lenne.

Az eddig felsoroltaknál sokszorta veszélyesebb betegséggé válhat a rák, ha nem veszik észre időben a daganatot, amely az egészséges szövetektől egyre gyorsabban és nagyobb mértékben szívja el a tápanyagot és az energiát. Nem kell hozzá sok idő, hogy valakinek a dohányzás hatására rákos daganata alakuljon ki (tüdőrák, gégerák). Van, akinek dohányoznia sem kell ahhoz, hogy rákos legyen, anélkül is megkapja. Milyen borzasztó, ha már családot alapítván komolyabb betegségek lépnek fel egy dohányzó szülőnél: mit mondjon a gyerekekért? Talán azt, hogy „Bocs kisfiam, de már csak három hónapom van hátra a rosszindulatú daganatom miatt. Te majd ne legyél ilyen felelőtlen!” Vagy talán azt, hogy „Mostantól segílyekből fogunk élni, fiam, mert a tüdőrákom miatt már nem vagyok képes dolgozni; fizess ki magad az egyetemem!” Minden ember felelős magáért és a majdani családjáért; úgy gondolja meg mindenki, aki rá akar gyújtani még egy szálra. Senki se feledje, hogy minden szállal, amit elszív, csak nehezebbé válik a leszokás. Érdemes meggondolni.

Fodor Antal 11. a

Hurrá, van liánunk!

Ki gondolta volna, hogy az iskola udvarán egy egzotikus helyről származó növény is helyet kapott. A növény, amelyet tavaly ősszel Szijjártó Róbert és jómagam ültettünk el, méterre nőtt az idén az ereszcsontra mentén, néhány év múlva talán a tetőt is eléri.

Ez a növény a hegyi iszalag, „közismertebb” nevén a *Clematis montana 'Rubens'*. Az iszalag nemzetségbe tartozó közel 200 faj vagy fűszerű évelő, vagy csavarodó szárú, fákra kapaszkodó lián. Virágtakarójuk rendszerint négy levelű, mely számos porzót és termőlevelet takar. Termésük hosszú, szőrös csóvájú, leveleik keresztben átellenesek, páratlanul szárnyaltak. A kúszó fajok a levelüket használják a megkapaszkodásra, a levél nyele csavarodik a fák ágaira.

Az iszalag szó a szláv szülő szóból ered, melynek jelentése:

csavarodó, kúszó szárú. Nem véletlen az elnevezés, hiszen a nemzetség egyes képviselői tíz méter magasra is felkapaszkodnak a fák koronájába. E kúszó fajok vesszőit néhol fonásra, kötözésre használják.

Növényünk rokonai Magyarországon is élnek, a lágyszárú, réti iszalaggal a Maros és a Tisza árterén is találkozhatunk, az erdei iszalag inkább a dombvidéki erdők liánja. A ritka és védett havasi iszalag az Északi-középhegység néhány pontján él.

A mi udvarunkat díszítő növény hazája Ázsia, Afganisztántól a Himalájáig él, az ottani hegységekben 4000 méteres magasságig is felhatol. Tudományos nevében a „Rubens” leveleinek vöröses árnyalatára és a rózsaszín virágokra utal. Idén már láthattuk két virágát, a tanév végére, májusra, reméljük, szép virágzásában gyönyörködhetünk.

Csizmadia Ákos 11.b

Módosult a közoktatási törvény

A mostani törvénymódosítás lényegében a közoktatásról szóló, 1993. évi LXXIX. törvény módosítása. E törvény preambulumában a következő társadalmi alapértékeket és alapfunkciókat szabályozza:

A Magyar Köztársaság Alkotmányában meghatározott művelődéshez való jog esélyegyenlőség alapján való gyakorlásának biztosítása, a lelkiismereti meggyőződés szabadságának és a vallásszabadságnak, a hazaszeretetre nevelésnek a közoktatásban való érvényesítése, a nemzeti és etnikai kisebbségek anyanyelvi oktatáshoz való jogának megvalósítása, a tanszabadság és a tanítás szabadságának érvényesítése, a gyermekek, tanulók, szülők és a közoktatásban foglalkoztatottak jogainak és kötelességeinek meghatározása, továbbá korszerű tudást biztosító közoktatási rendszer irányítása és működtetése.

A törvénymódosítás ezen alapelvek közötti változásokat hozott, liberális szellemben. Talán az egyik legjellemzőbb liberális égisz alatt meghozott változás a helyi-pedagógiai program erősítése, ezáltal a tanítás szabadságának növelése. Így tehát az egyes oktatási intézmények kompetenciája és felelőssége megnövekedett a pedagógiai program által újonnan biztosított mozgáster létrejöttével. Közvetlenül ez azt jelenti, hogy a pedagógiai program például előírhatja, hogy milyen elvek szerint adható házi feladat a diákoknak adott intézményben.

További lehetőségek nyíltak az oktatási intézmények előtt: nyelvi előkészítő tanfolyamok indítása a 9. évfolyamon, idegen nyelvből tett emelt szintű vizsgáztatás, amely az eredménytől függően alap-, középső-, esetleg felsőfokú nyelvvizsgálóval lesz egyenértékű.

A törvénymódosítás bizonyos elemei azt a célt szolgálják, hogy minél több diák jusson el az érettségig, amely nélkül immáron – a munkaerő-piaci igényeket figyelembe véve – igen bizonytalan az elhelyezkedés. Az első négy évfolyamon csak a szülő beleegyezésével lehet buktatni, amely jelentős mértékben megnöveli a szülői kompetenciák körét. A pedagógusok között igen sokan vitatják ennek helyességét, hiszen a tanár egyrészt – hivatásából adódóan – igen nagy figyelmet szentel a diáknak, ennél fogva a diák tanulmányainak előrehaladását egyedül ő garantálhatja érdemben. Bár a szülőnek is vannak nevelést érintő törvényi kötelezettségei, ezek teljesülése vagy nem teljesülése, az adott családi helyzet kész tényeket jelent a pedagógus számára, amelyeken ritkán segíthet:

14. §

(2) A szülő kötelessége különösen, hogy

a) gondoskodjon gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről,

c) figyelemmel kísérje gyermeke fejlődését, tanulmányi előmenetelét, gondoskodjék arról, hogy gyermeke teljesítse kötelességeit, és megadjon ehhez minden tőle elvárható segítséget,

d) rendszeres kapcsolatot tartson a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal,

e) elősegítse gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését, az óvoda, az iskola, a kollégium rendjének, a közösségi élet magatartási szabályainak elsajátítását,

f) megtegye a szükséges intézkedéseket gyermeke jogainak érvényesítése érdekében,

g) tiszteletben tartsa az óvoda, az iskola, kollégium vezetői, pedagógusai, alkalmazottai emberi méltóságát és jogait.

A törvénymódosítás legvitatottabb eleme a tanár számára történő titoktartási kötelezettség előírása. Ez szintén korlátozza a pedagógusok eddigi döntési jogköreit, ugyanakkor közvetett módon, az iskola-széken keresztül a szülők döntési jogköreit bővítve. Ez a kérdés szintén azért problematikus, mert kérdéses, hogy mennyiben várható el a szülőtől, hogy szakmai szemmel, az oktatás-nevelés szempontjait figyelembe véve helyes döntéseket hozhasson a gyermeket illetően. Mert amennyiben a szülők nem felkészültek pedagógiai, nevelési kérdésekben, aligha szólhatnak bele érdemben szakmai kérdésekbe. A törvény mintaszülőt feltételez, akinek temérdek ideje van, és rendkívül érdeklődik az iskola pedagógiai rendszere iránt – ami nem biztos, hogy fedi a valóságot.

Több változás reflexió az oktatásban az utóbbi években, évtizedben felméréseken keresztül tapasztalható negatív folyamatokra. Ilyen például a képességek kialakításának előtérbe helyezése, az alapképességek elsajátítása a lexikális tudás elsődlegességével szemben az oktatás alapozó szakaszában.

Formai változásnak tűnik az általános és középiskolai oktatás funkcionális *összeolvadása*, hiszen a tananyag a jövőben 12 évfolyam között oszlik meg, szemben a 8+4-es vagy 6+6-os rendszerekkel. A minisztérium elképzelése, hogy ezzel szükségtelessé teszi az egyszer már átadott ismeretek újbóli átadását. Ez az egyik legbizonytalanabb pontja a reformnak, hiszen kísérleti jellegénél fogva komoly ellenállásba ütközhet a szakmában.

A törvénymódosítás rendelkezik a 2005-től bevezetendő kétszintű érettségiről. Ennek közismert célja a *kettős zsílipelés* megszüntetése, hogy az érettségi egyben belépő is legyen a felsőoktatásba. A minisztérium és a szakma jelentős része nagy reményeket fűz ehhez a változáshoz, azzal az indokkal, hogy egy ilyen egységes és átlátható követelményrendszert megtestesítő kétszintű érettségi nemcsak a középiskolák számára biztosítja az elvégzett munka összehasonlíthatóságát, hanem az egyetemek között is *egészséges versenyhelyzetet* teremthet. Az bizonyos, hogy az utóbbi évtizedekben egyre csökken azok száma, akik az érettségi után befejezik a tanulást – egyre többen tanulnak tovább. Ezért volt indokolt a főlvételi és az érettségi összevonása.

Székel László

A tanári titoktartásról

Buborék Gábor (tanuló, 7.a)

Mi az a titoktartás? Természetes, ha egy diák elmond valamit egy tanárnak, akkor an-

nak kötelessége, hogy megtartsa titkát. A diák is csak olyan titkot osszon meg a tanárral, amiről akarja, hogy a tanár is tudjon. Reméljük, hogy ezt a tanárok is betartják.

Kónya Rozália (konyhai vezető)

Nyilván, hogy működik, mivel ez egy becsületbeli ügy. Nem kürtölik szét az iskolában,

ha egy tanuló rosszat követ el, de véleményem szerint egymás közt megvitatják az illető sorsát. Ebben biztos vagyok, hisz egyedül nem dönthetnek.

Góré István (szülő)

T a n á r - szülő és szülő-tanár viszonylatban nem létezik titoktartás, mert szerintem köl-

csonós egymásroutaltság van a nevelésben. Más esetekben, pl. külső szervezethez való kapcsolatban szűkség lehet rá egy demokráciában.

Kádár Gábor (tanuló, 10.a)

Az biztos, hogy tanára válogatja, de függ a történetektől is. Ha az órán furcsa dolgok történ-

tek, azt következő óráig akár az egész iskola is megtudhatja. Ha egy tanár lelkére csomózik valamit, tekintettel az iskola szellemiségére, az nem oldódik el onnan. Tanácsolom mindenkinek: bízzon tanáraiban!

Piarista ünnepeink ősszel

Szűz Mária Szent Neve – szeptember 12.

Mária neve héberül: *Mirjam*. Eredeti jelentése bizonytalan. Az arám „*mara*” (Úr) szóból eredeztetve Úrnőt jelent. Másik fordítása: keserűség. Mária névnapja külön helyi ünnepként az újkorban bukkant fel, de csak Bécs felszabadítása után, Boldog IX. Ince pápa intézkedésére válik egyetemessé az egyházban. A Kegyes Iskolák Rendje is Mária nevét viseli kezdettől fogva, a piarista címerben az ő monogramját olvashatjuk.

Boldog Anton Maria Schwartz áldozópap – szeptember 17.

Baden bei Wienben született 1852-ben. Egy évig piarista novícius volt Kremsben, majd a bécsi egyházmegyei szemináriumban tanult. 1875-ben szentelték pappá. Bátran kiállt a szegény gyerekek és fiatalok jogainak védelmében. Életét az iparos fiúk megsegítésére, kizsákmányolásuk megszüntetésére és keresztény nevelésükre szentelte. 1889-ben alapította meg a kalazantínusok kongregációját az iparos fiatalok oktatására. Legfőbb pártfogójaként Kalazanci Szent Józsefet tisztelte. 1929. szeptember 15-én halt meg. II. János Pál pápa avatta boldoggá Bécsben 1998. június 21-én. Ő mondta egyik beszédében: „Foglalkozunk tehát nagy áldozatkészséggel az ifjúsággal! Dolgoznunk kell ezen a téren is, sok leleménnyel. Üdvöztünk, kiválasztván az apostolokat, nem azt mondta nekik: *Üljetek csak le, beszéljessetek, igyatok egy kis sört, és egy jó kis beszélgetés után aludjátok ki magatokat.* Hanem azt mondta: *Menjetek az egész világra, tanítsatok minden népet, és tanítsatok meg mindazt, amit mondtam nektek.* (...) Nem nyugalomra, nem tétlenségre vagyunk tehát hivatva, hanem munkára, ki-ki a maga területén.”

Boldog Dionisio Pamplona és a spanyol polgárháború tizenhárom vértanújának ünnepe – szeptember 22.

Dionisio Pamplona atya és tizenkét vértanútársa (Manuel Segura, Faustino Oteiza, Enric Canadell, Maties Cardona, Ignasi Casanovas, Francesc Carceller, Juan Agramunt, José Ferrer, Carlos Navarro, Alfredo Parte áldozópapok, Florentín Felipe és David Carlos testvérek) piarista szerzetesek voltak, akik Kalazanci Szent József hű fiaiként gyerekek tanítására és nevelésére szentelték életüket. Aragón, navarrai, katalán, valenciai és kasztíliai születésűek, többségük kisvárosokban vagy falvakban működött, és más piaristákkal együtt az 1936-os spanyolországi vallásüldözés áldozatává lett. Ők a szegedi piarista templom védőszentjei, így ünneplik a templom búcsúja is egyben.

P. Casani és a spanyol piarista vértanúk

Boldog Pietro Casani áldozópap – október 16.

1572-ben született Luccában (Olaszországban). Fiatalon belépett a Luccai Kongregációba. A pápa egyesítette a Kalazancius által alapított Kegyes Iskolák Világi kongregációjával. Amikor három évvel később ismét különvált a két kongregáció, Casani Kalazancius mellett maradt egyik leghűségesebb segítő társaként. Ő volt az első generális asszisztens, majd Genova és Nápoly első tartományfőnöke. Nem érezte magát méltónak, hogy a rendalapító utóda legyen. Szüntelen és egyedülálló szigorúságban, szegénységben élt, erre buzdította társait is. 1647-ben hunyt el.

Piarista Diákszövetség

Szép és helyeslendő, hogy volt osztálytársak időnkint egybegyűlnek, felidéznek emlékeiket, ápolják a barátságot. A piarista iskolák diákjait ezen felül összeköti iskoláik azonos szellemisége is, amit röviden a *pietas et litterae* fejezi ki.

A magyar Piarista Diákszövetség 1989-ben alakult Budapesten, majd egymás után jöttek létre a volt és újraindult gimnáziumok székhelyein az egyes tagozatok. De alakult tagozat például Nyíregyházán is, ahol nincs és soha nem is volt piarista iskola. Vannak tagozatok egyetemista tagsággal a Pázmány Péter Katolikus Egyetem jogi- és bölcsészkarán, ami jelzi, hogy nem csak öregek az *öregdiákok*.

A szegedi tagozat 1991-ben alakult. Azóta változatlanul minden hónap első hétfőjén összejövünk, immár az új gimnáziumban. Az aktualitások megbeszélése mellett valamely tagunk vagy meghívott előadó tart előadást a kereszténység, a művészet, a tudomány, a kulturális élet tárgykörökben.

Szerény, de rendszeres támogatást nyújtunk egy határon túlról itt tanuló diáknak.

Évente megkoszorúzzuk elhunyt tanáraink és Dugonics András sírját. Tagjaink tették rendbe a piarista sírokat. Gondozásukat az utóbbi években átvette tőlünk a gimnázium.

Képviseljük a tagozatot az iskola ünnepein. Javaslatunkra a város utcát nevezett el Sík Sándorról. Emléktáblájának, mely a volt gimnázium falát díszíti, költségeihez mi is hozzájárultunk.

A MPD tagja lehet, aki legalább egy évig járt vagy tanított piarista iskolában. Pártoló tag bárki lehet. Tagjaink postán kapják az évente négyszer megjelenő folyóiratunkat. Nyugdíjasok, egyetemisták tagdíja 1000, aktív keresőké 2000 forint évente.

A kommunista diktatúra bezárta a szegedi piarista gimnáziumot is, ezért nincs középkorú diáktársunk. Így sokkal nehezebb a kapcsolattartás az utóbbi években érettségizett fiatalokkal.

Pedig jó lenne, ha akár a tagozaton belül önálló csoportként, akár külön tagozatként tagjaink közt tudhatnánk a szegedi fiatalokat is.

Szabó Rezső c. egyetemi docens
A MPD szegedi tagozatának elnöke

Régóta ismert, új igazgató

Szilvássy László a hivatásról, az iskolavezetésről és a lányokról

Úgy tartja a mondás, hogy a jó pap holtig tanul. Arról viszont nem szól semmi, hogy hogyan kezd. Igazgató úr hol végezte tanulmányait?

Az általános iskolai tanulmányaimat a Béke Utcai Általános Iskolában végeztem, majd pedig a kecskeméti Piarista Gimnáziumban tanultam. A katonaság és a noviciátus után Pesten a rend főiskoláján, aztán pedig a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karán diplomáztam. Az egyetem elvégzése után a rend kiküldött Rómába tanulni a Lateráni Egyetem Kánonjogi Fakultására.

Miért és hogyan döntött úgy, hogy a szerzetesi hivatást választja?

A hivatás alapvetően a Jóisten ajándéka, tehát nem csak értelmi megfontolásoknak az eredménye. A hivatás szóban benne van a hívni ige, vagyis valamiképpen a szó is jelzi, hogy itt Isten hív, az ember pedig válaszol. A hivatásom választásában persze szerepet játszott az is, hogy láttam, Kecskeméten a tanáraink hogyan élnek, hogyan tanítanak minket, és erre az emberi, ésszel fölfogható tapasztalatra épít a Szentlélek. Tőle kellene megkérdezni, hogy hogyan. Konkréten egy lelkigyakorlatra emlékszem tizenegyedikes koromban, ahol nagyon megtetszett egy-két dolog, amit Szent Ferencről hallottam. Aztán nyáron egy túra alkalmával az egyik tanárom megkérdezte, hogy nem gondoltam-e arra, hogy piarista legyek. Én azt mondtam, hogy nem, de ő biztatott, hogy gondolkodjak rajta. Gondolkodtam és úgy döntöttem, hogy megpróbálom.

Hogyan dönt el, hogy tanár úrból igazgató lesz?

A piarista rendben a tartományfőnök dönti el a négy fős tanácsával (tartományi tanács), hogy ki legyen egy-egy iskola igazgatója, igaz előtte megkérdezi az adott tantestület véleményét is. Ők így döntöttek, majd kiderül jól tették-e.

Tervez változásokat az iskolában? Lesznek újítások, módosítások?

Azt hiszem, alapvető változtatások nem szükségesek, hiszen jól működik az iskola. Igyekszem megtartani az eddig bevált dolgokat. Annyi biztos, hogy nekem más a stílusom, mint Urbán tanár úrnak volt, de a célok tekintetében nem kell változtatnunk. Azt is figyelembe kell venni, hogy minden diák csak egyszer jár iskolába: nem lehet felelőtlenül kísérletezni. Az iskolában nem szabad, hogy hirtelen változzanak a dolgok, persze biztos lesznek az idő múlásával apró változások. Ilyen lehet például, hogy az iskola büféjét szeretnénk diákvállalkozássá tenni: azok négyen, akik tavaly üzleti képzésen vettek részt Amerikában, már nyertek is egy pályázatot, hogy ez beindulhasson. Igyekszem nyitott lenni, hogy a tanárok és a diákok jó ötletei megvalósulhassanak.

Hogyan éli meg ezt a kinevezést?

Azt gondolom, hogy elég korai ez a kinevezés. Rengeteg tapasztalatra van szükség ennek a tisztségnek a betöltéséhez. Egyelőre a felelősségét érzem a kimondott szavaknak és a tetteknek, mert azt hiheti bárki, hogy ez már az igazgató hivatalos álláspontja.

Milyen nehézségekkel jár egyszerre osztályfőnöknek és igazgatónak is lenni?

Elsősorban időbeli nehézségeim vannak, de szerencsére a 11. a-sok már nem annyira kicsik, tehát nagyjából elboldogulnak nélkülem is. Nyilván majd év közben ki kell alakítani egy ritmust, hogy mind a két feladatra jusson elég idő.

Milyen érvek szólnak az ellen, hogy lányok is tanulhassanak az iskolában? Hiszen a legtöbb piarista iskola koedukált.

Ha megfigyeljük, azokban a városokban működnek koedukált piarista iskolák, ahol nem működik katolikus leánygimnázium. Pesten, Kecskeméten és Szegeden megmaradtak fiúiskolának a gimnáziumaink, hiszen itt működnek lányoknak katolikus iskolák. Személy szerint az a véleményem, hogy mind a koedukáció, mind pedig a különnevelés mellett hozhatók fel nagyon jó pedagógiai érvek, és ezek alapján nem is lehetne eldönteni, hogy melyik a jobb. Azt hiszem, belátható időn belül e tekintetben nem lesz változás. Persze nem tudhatjuk, mit hoz a jövő. Azt hiszem, hogy amíg jól együtt tudunk működni a Karolinával, addig nem kérdés, hogy koedukáljuk az iskolánkat.

Igazgató úr Rómában volt a nyáron, a rendi káptalanon. Mi volt ennek a célja és hogy zajlott?

Hat évente szokott ülésezni a piarista rend legfőbb tanácskozó szerve, a káptalan. Ez úgy néz ki, mint egy parlament: a világ minden piarista rendtartományából küldötteket küldenek Rómába, ott összeülnek és a rend ügyeiről tanácskoznak általában egy hónapon keresztül. Minden rendtartományból a tartományfőnök és még két (spanyolul vagy olaszul tudó) küldött megy a káptalanra, így Urbán tartományfőnök úrral Tózsér tanár úr is és én is kinn voltam Rómában. Nagyon érdekes dolog találkozni a világ több mint 30 országából érkezett emberekkel, és még érdekesebb, hogy más országból érkező piaristák elbeszéléséből is az derült ki, a világon máshol is hasonló gondokkal küzdenek az iskolákban, mint nálunk. Nagyon megrázó volt látni képekről, hogy Indiában vagy Afrikában milyen nyomorúságos körülmények között tanítanak az ottani piarista atyák, és mégis milyen vidáman meséltek erről.

Újdonságaink

SZEPI VIDEÓTÁR

Film+irodalom

A FŐFELÜGYELŐ – The Inspector General (1949) Gogol A revizor című művét rengeteg filmfeldolgozásból ismerhetjük. A közelmúltban éppen budapesti hajléktalanokkal játszotta el a darabot Jeles András. Ez az 1949-es változat nem annyira komor színeket hoz, mint az említett, mivel egy szórakoztató musicalben láthatjuk viszont a kitűnő komikust, Danny Kaye-t, mint egy kelet-európai kisvárosba érkező revizort.

RAGTIME – Ragtime (1981) E. L. Doctorow világhírű regényét az Oscar-díjas cseh származású rendező, Milos Forman (Fekete Péter, Hair, stb.) varázsolta hasonlóan remekművé filmmé. A múlt század elején Amerikát meghódító szaggatott, improvizatív muzsika, a ragtime ütemére kavarnak a korszak jellegzetes figurái. Tanúi leszünk, amint egy önféjű milliomos csemete emberek száza elött végez felesége korábbi szeretőjével, a neves építésszel, majd pillanatnyi elmezavarra hivatkozva elkerüli a büntetést. Szemünk előtt hullik darabokra egy hagyományos amerikai mintacsalád, ahol mindenki kedvenc „Öcsikéje” terroristának áll. Láthatjuk, amint a koldusszegény, angolul alig tudó kelet-európai zsidó bevándorló - porosz nemesi művésznővel - a némafilm egyik meghatározó rendezőjévé válik. És mindeközben ifjabb Coalhouse Walker, a szépreményű fekete bőri zongorista folytatja elszánt küzdelmét az őt megalázó tűzoltóparancsnok ellen, melynek eredményeként ropognak a fegyverek New York utcáin...

Film+nevetés

MODERN IDŐK – Modern Times (1936) A még mindig némafilmként készült Modern idők az újrakezdések filmje. A roosevelti New Deal hatására némileg javuló helyzet kellett az optimizmus jegyében hősiük – a futószalag őrzítő hatása, a börtön és a különböző munkahelyeken való esetlenkedése után – új életet kezd szerelmével kimenekülve ebből a jónan ésszel ellentétes, embertelen, modern világból. Chaplin filmje ma is tanulságos és mulattató...

KOPOGD LE A FÁN! – Knock on Wood (1954) Jerry Morgan, az amerikai hasbeszélő Párizsban dolgozik. Egy napon a munkahelyén különleges képességeit kihasználva beszélgetni kezd két fabábujával. Főnöke attól tart, hogy Jerry idegösszeomlást fog kapni, így elküldi Zürichbe, hogy ott pszichiátriai kezelésben vegyen részt. Utazásáról azonban egy nemzetközi kémhálózat is értesül, és egy titkos fegyver terveit rejtik a férfi fabábujának fejébe...

Film+zene

Tavaly Godfrey Reggio film-trilógiájának harmadik része is elkészült, már a Nagy Falu művész mozijaiban vetítik is. Címe: **NAQOYQATSI – Erőszakos világ** (2002) Na-qoy-qatsi: (na-koi-katzi) fön. a hopi nyelvből.

1. Egymás gyilkolásával elteltő élet

2. A háború mint életmód

3. (interpretált) Civilizált erőszak

A **NAQOYQATSI** egy a szavakon túl mutató páratlan filmélmény, mely a képek és a zene erejét ötvözve merül alá a rendkívül felgyorsult, globálisan behálózott 21. századi világunk szívének mélyére. A mindennapok valóságának a legmodernebb digitális technikával megváltoztatott, hipnotikus erejű képei vonulnak át a mozi-vásznon Philip Glass lenyűgöző hatású zenéjével kísérvé.

Ennek még csak a kísérő-zenéje van meg (**Naqoyqatsi – Life As War** CD 1209)

A másik kettőt DVD-n kaptuk meg. Aki szereti az izgalmasan szép felvételeket, annak nagyon ajánlom...

(**KOYAANISQATSI – Kizökkent világ** 1984 – **POWAQQATSI – Változó világ** 1988)

SZEPI HANGTÁR

Nyári római városnézés közben bukkantunk rá egy jó válogatásra: az egyház régi liturgikus énekeiből a szentmisékre valókat adják közre: majdnem teljességre törekedve... (**Gregorián misék** CD 1199-1200)

Debrecenben járt a szomszéd ház főnöke: ott találta Kobzos Kiss Tamásnak ezt a jó kis albumát. Aki szereti a régi magyar zenét és az énekelt verseket, annak csemege lesz ez az album... (**FÓNIX ÉS BÁRÁNY – Énekelt versek Debrecenből – Debrecenről** CD 1205)

Különlegességnek számít Oláh Kálmánnak (Trio Midnight) Koreában kiadott dupla albuma. A Trió kamarazenekarral kibővítve és sztárenekeseket szerepeltetve mutatja be a világnak – nem középszerűen – a magyar zenét. (Az előző vállalkozásuk Németországban jelent meg: Bach Goldberg variációit dolgozták fel hasonlóképpen. **Bach: Goldberg-variációk – Stuttgarter Kamarazenekar, Mini Schulz - bőgő, Oláh Kálmán . zongora** CD 1260-61)

Hungarian Rhapsody – ANCIENT SONGS – CD 1188

Hungarian Rhapsody – CONTEMPORARY HUNGARIAN MOOD – CD 1189

A 1960-as évek nagy fenegyerekének, Lou Reed-nek jelent meg tavasszal egy kétórás performansa E. A. Poe verseire. Aki szereti a Hollót és ért egy kicsit angolul – no meg élvezi a mai zenét, annak ez nagy csemege... (Lou Reed & mások: **The RAVEN** CD 1219-20)

(N.B.: A **The Alan Parsons Project** már jelentetett meg egy albumot Poe rémtörténetéről 1976-ban. Vigyázz, ez is nagyon jó! Címe: **Thales Of Mystery And Imagination** CD 9)

És egy kis divatos world-music: **Besh-odroM: Macsó himzés – CD 1193**

József Attila

Isten

Hogyha golyóznak a gyerekek,
Az isten köztük ott ténfereg.
S ha egy a szemét nagyra nyitja,
Golyóját ő lyukba gurítja.

Ő sohase gondol magára,
De nagyon ügyel a világra.
A lányokat ő csinosítja,
Friss széllel arcuk pirosítja.

Ő vigyáz a tiszta cipőre,
Az utcán is kitér előre.
Nem tolszszik és nem verekszik,
Ha alszunk, csöndesen lefekszik.

Gondolatban tán nem is hittem.
De mikor egy nagy zsákot vittem
S ledobván, räuitem a zsákra,
A testem akkor is őt látta.

Most már tudom őt mindenképpen,
Minden dolgában tetten értem.
S tudom is, miért szeret engem -
Tetten értem az én szívemben.

1925/1934

T3: TX, T100

Augusztus 20-ától nálunk is látható (49 nappal az amerikai bemutató után) a Terminátor filmek legújabbika: a T3. A film magyar producere, Andy Wayne, John Mostow rendező és Arnold Schwarzenegger belevágott egy újabb rész elkészítésébe. A film elkészítése rendkívül költséges volt, de anyagilag mindenképpen megérte: rendkívül nagy népszerűségnek örvendett és örvend. Nekem ugyan nem tetszett, de a szakértők véleménye szerint ritka, hogy egy trilógia harmadik része sikerüljön a legjobban. A T100-as modell (A.S.) a TX-essel (Kristana Locken) harcol John Connor és jövődöbelije életéért. A film természetesen rendkívül látvány- és akciódús, de szerintem a második résznek a nyomába sem ér a cselekménye. Valószínűleg ezt már nem tartották fontosnak (hadd üldözze egymást a két "T", aztán a végére a jó győz). Na persze egy-két kulcsfontosságú kérdésre választ ad a film, például, hogy mi is az a Skynet, hogy szabadul el, hogyan lehetett „kiírni” Sarah Connort a filmből, és hogy ki fogja megölni John Connort a jövőben. A filmet csak azoknak ajánlom, akik látványos akcióra éhesek.

Kiss Gábor 11. a

Lázár Ervin:

Foci

Odajön a fiam, elgondolkozva néz rám. Mint egy mélytengeri bűvár a víz alól, kiemelkedem a munkából, mert látom, hogy valami fontosat akar kérdezni.

– Apu, Isten szokott focizni?

Furcsa képet vághatok, mert egy ijedt kis fintor fut át az arcán, bólint, mint aki a tekintetemből megértette, hogy sületlenséget mondott. Nem is alkalmatlankodik tovább, elmegy. Hosszan bámulok utána, a hátán is látom, hogy elszomorodott. Na, mormogom magamban, most megbántottam. Próbálok visszazökkenni a munkába, de a távolodó, szomorú hát emlékképe nem hagy. Persze, mindig ez a hülye foci! Tele van a feje focistanevekkkel, gólpaszokkal, cselekkkel, bombákkal, hosszú indításokkal. A gólokról nem is beszélve. Betéve tudja a világbajnokság összes gólját... Na, ebből elég! Hol is tartottam? De kicseleznek a betűk, a téren vagyok... Fociznak a srácok a téren, egy rosszul eltalált labda nagy ívben repülne az autók közé, de ott jön egy elegánsan öltözött úr, diplomatatáskával, hopp, egy fantasztikus légstoppal leveszi a lasztit, a jobb lábáról átteszi a balra, dekázik egy kicsit, bámulatos a technikája, az égbe rúgott labda pontosan a vállára esik, vállal veszi le, egy kicsit egyensúlyozza, „fölvállazza” a fejére, pörgeti a homlokán, aztán le a térdére, pattogatja, dekázik. Nincs mese, ez egy labdaművész. Megindul a labdával a srácok felé, a háta mögé emeli, egy oxforddal maga elé teszi.

– Na, vegyétek el – az arcán játékra kész mosoly.

A fiúk rárohannak, de a diplomatatáskás habkönnyű cseleivel szemben tehetetlenek. Már ott áll a kapu torkában, elfekteti a kapust, lő, gól. A srácok szájtátva állnak, ilyet még nem láttak. Az idegen meg már nincsen sehol. „Mi volt rajta olyan furcsa?” – kérdezi az egyik fiú. „Nem láttad, fénylett az arca!” ... Na tessék, nem vagyok normális! Most aztán ennek vége, koncentrálok és... Tulajdonképpen miért lenne idegen Istentől a játék? Hogy is írta József Attila? Ha a téren játszanak a gyerekek, Isten közöttük őgyeleg. Miért ne?

Nagy elhatározással fölálllok. Rányitok a fiamra.

– Gondolkoztam a dolgon – mondom eltökélten –, Isten igenis szokott focizni.

Kivirul.

– Akkor meg lehet rá kérni?

– Mire?

– Hogy álljon be egy kicsit a magyar válogatottba.

Aha, hát erre ment ki a játék.

– Akkor még bejuthatunk az Európa-bajnokság döntőjébe – mondja kérlelően, mintha bizony az én elhatározásomon állna vagy bukna a dolog.

– Azt gondolom – ráncolja a homlokát –, hogy neki öt perc is elég volna. Csak öt percre álljon be.

Nem rossz! Tessék elképzelni a meccset. Öt perc van hátra, az ellenfél három-nullra vezet. A hangosbemondó bemondja, hogy a magyar csapat cserél. Limperger helyére beáll... hogy kicsoda, nem lehet megtudni, mert a nagy zsbongásban nem érteni a nevét... meg hát három-nullnál?! Ugyan, kérem!

Azért az új játékosban van valami figyelemreméltó. Látják? Hallják, ahogy elhalkul a lárma? Micsoda halotti csend. És aztán micsoda ováció! Negyven méterről, mintha zsinóron húzták volna. Ekkora gólt! De hiszen ez csak a kezdet. Sziszeg a közönség, kéjesen sóhajt, ordít, tombol. Te Úristen, ekkora játékos! Naná! Négy-háromra győzünk.

– Mit gondolsz, beáll?

– Reménykedjünk – mondom, és visszaballagok a munkámhoz. De sehogy sem akaródzik visszajutni hozzám. A betűk helyett egyre csak azt a fénylő alakot látom a pályán.

– Istenem – motyogom magamban –, mi az neked, tedd meg már, ha ez a gyerek annyira kéri. Állj be öt percre. Vagy kettőre. Akárha láthatatlanul is. Segítsd ezt a szegény csetlő-botló csapatot. S ha már itt jársz köztünk és volt öt perced a focira, miután leveszed a szerelésed, lezuhanyozol és újra utcai ruhába öltözel, ne hagyd itt rögtön bennünket. Mert nemcsak a csapat csetlik-botlik. Állj egy kicsit a hátunk mögé, tedd a vállunkra a kezéd.

Valaki megérinti a vállam. Hátrakapom a fejem. A fiam.

– Megígérte? – kérdezi.

– Meg – mondom elszorult torokkal.

Látod, Uram, most már nincs visszaút.

Látod, Uram, most már nincs visszaút...

Egy jó kis influenza, vagy egy ficam... Talán meg lehetett volna úszni a kezdést. De az életet?!

Akárhogy is, ebben az évben együtt kell rúgni a labdát társaimmal – és a Jóistennel. Mert nemcsak szívesen beáll közénk focizni, hanem szeret is játszani. A Nagy Játékban talál meg igazán minket és ajándékoz meg leginkább szeretetével.

Nincsenek véletlenek, csak csodák! – mondta egykor Mezey Mária a vastűdő szomszédságában. Az erőfeszítés is, az áldozat is lehet csodálatos játék: Isten szeretetének megnyilatkozása.

Szeretem azokat a véletleneket, amelyek mögött az Isten mosolyog! – fűzi tovább a gondolatot a költő, Mécs László. Legyen az idej játékunk mosolygós: sose veszítsük jókedvünket, mindig ismerjük a mértéket és sohase zárjuk ki Öt csapatunkból!

Érzed a válladon kezét? Ne nézz hátra! Ő az...

Magyarítsd!

Themistocles, quod et liberius vivebat et rem familiarem neglebat, a patre exheredatus est. Quae contumelia non fregit eum, sed erexit. Nom cum iudicasset sine summa industria non posse eam extinguui, totum se dedit rei publicae. Celeriter, quae opus erant, reperiebat. Neque minus in rebus gerendis promptus, quam excogitandis erat. Quo factum est, ut brevi tempore illustraretur.

Cum pecunia publica, quae ex metallis redibat, largitione magistra tuum quotannis interiret, ille persuasit populo, ut ea pecunia ciassis centum navium aedificaretur. Qua celeriter effecta, maritimos praedones consecutando more tutum reddidit. In quo peritissimos belli navalis fecit Athenienses. Id quantae salutis fuerit universae Graeciae, bello cognitum est Persico.

iudicasset iudicavisset

quae opus erant – az „opus est” kifejezés itt személyes szerkezetben, nóm.-szal áll illusztró 1 híressé tesz; pass.: híres lesz, hírnevet szerez

ex metallis redibat „a bányászatból befolyt” (mint jövedelem)

tutum és peritissimos acc. praedicativus „vmivé tesz” jelentésű ígékkel

in quo „ennek során”, „ennek folyamán”

salutis est „javára szolgál”, „létfonosságáig hasznára válik” (dat. finalis)

A fordításokat október 15-ig kérjük beküldeni a szerkesztőség címére. A gimnázium portáján elhelyezett postládába, vagy a piarfutar@szepi.hu e-mail címre.

Júniusi számunk fordítási feladataért a könyvjutalmat Kovács Ádám Tibor nyerte.

Nemcsak az angol...

Anyelvtanulás szórakozás is lehet. Ahhoz, hogy ezt valaki így érezze, kell, hogy legyen valami kicsike vonzalma is az adott nyelvhez.

Ugye hagyományosan, különféle kulturális háttéranyagot is illik megtanítani a célnyelvhez. Csakhogy az idők változnak és talán nem egészen haszontalan valakinek a saját kultúráját is még jobban megismerni, nyelvtanulás közben. Tudni kell magunkról is beszélni, környezetünkről, gyökereinkről. És nemcsak beszélni, hanem írni is tudni kell.

A kialakuló iskolai csereprogramok és ösztöndíjak elég motivációt jelenthetnek arra, hogy a nyelvi órákon ki-ki-aktívan fel tudjon készülni egy komolyabb megmérettetésre minden nyelvből. Ez többletmunka tanárnak és diáknak egyaránt.

A 12. osztály tanévét három diánkunk, Gonda Bence, Újhelyi Zsigmond, Vincze Máté az Egyesült Államokban töltik a Global Outreach program keretében. Kíváncsian várjuk visszajelzéseiket.

Debate

Június 30. és július 6. között egy English Debate táboron vehettünk részt Sik Péter tanár úr jóvoltából. A tábor hangulata eszméletlenül jó volt, a közösségben semmi ellentét, sőt még csúnya beszéd sem fordult elő, de ami leginkább meglepett mindenkit, hogy senki sem dohányzott. Sajnos az újság kéretei nem engedhetik meg, hogy erről a csodálatos hangulatról beszéljünk. Ami fontosabb, az maga a tábor lényege volt, vagyis hogy megtanuljuk, mi az a debate. Magyarul ez a szó vitát jelent, a módszer pedig Angliából származik. Három típusa van, a fact (tényszerű), a value (érték) és a policy (politikus). Ezen típusokba sorolható be a resolution (a vita tárgya). A típustól és a témától függően készülnek fel a vitára a csapatok.

A debate a következőképpen néz ki: Van egy megadott téma, egy resolution, amelyről két, egyenként három tagú csapat vitatkozik. Az egyik csapat az affirmative (védő), a másik a negative (támadó). A vitát az affirmative csapat első embere kezdi (A1). Feladata a resolution, a hozzá kapcsolódó definíciók, és a criteria meghatározása. Ha ez megtörtént, két-három argumentet (érv) felsorol, majd szép sorban kifejti őket. A beszéd végén a negative csapat harmadik embere kérdéseket tehet föl. Ezeknek a kérdéseknek a célja lehet a válaszoló megzavarása, vagy az elhangzott beszéd bizonytalan részeire való megfelelő rákérdezés. A kérdések után a negative team első embere következik (N1). Ő az A1 beszédét megcáfolhatja, másképp határozhatja meg a definíciókat és a criteria-t, új érveket hozhat föl és fejthet ki. A beszéd után neki az A3 tesz föl kérdéseket. Ezután az A2 beszéde következik, aki új érveket hozhat föl és fejthet ki, vagy cáfolhatja az N1 bizonytalan, téves állításait. Ezt követően az N1 kérdezhet az A2-től, majd az N2 mondja el beszédét. Miután az A1 végzett az N2-nek szánt kérdésekkel, az A3, az affirmative csapat utolsó embere következik. Feladata az elhangzottak összegzése, új érveket már nem-igen hoz föl, de a régeikre vissza kell térnie, a negative csapat beszédeire ezen érvekkel reagálhat. Fontos a debate során, hogy ha egy érvet elmond valaki, ne dobja el, hanem továbbvigye egy másik ember is. Az A3-tól már nem lehet kérdezni. Az N3 is befelypezi záróbeszédét, melynek rendkívül nagy szerepe lehet, hiszen a védőcsapat már nem tud rá reagálni. A sportszerűtlenebbek még ilyenkor is hoznak föl új érveket, melyek korábban szóba sem kerültek, így akár a zsűri, akár a nézők is könnyebben befolyásolhatók. Öneki is az elhangzottak összefoglalása a feladata. E beszédet követően ér véget a debate.

A debate ideje pontosan egy óra. Az első beszélők (A1, N1) hat percig beszélhetnek, míg a többiek öt percből gazdálkodhatnak. A kérdésekre három perc jut. Van ezen kívül a csapatoknak 8 perc ún. preparation time-uk (felkészülési idő), melyet a beszédek között kérhetnek. Ez idő alatt lehetőségük nyílik készülni a kérdésekre vagy a következő beszédre. A csapatok maguk döntenek el, hogyan akarják beosztani a preparation time-ukat a debate alatt. Az időt egy ún. időmérő ember jelzi a beszélőnek, ha lejár, szól neki, ekkor kötelező abbahagyni a beszédet vagy a kérdést (az aktuális mondatot még be lehet fejezni).

Reméljük, hogy iskolánkban is lesznek olyan vállalkozó szellemű tanárok, akik hajlandók akár magyarul, akár angolul belefogni a debate oktatásába, és olyan diákok, akiket ez érdekel, hiszen életünknek nélkülözhetetlen része, hogy merjünk megszólalni, tudjunk beszélni. Ma a magyar társadalom nagy része funkcionális analfabéta. A debate segíthet nekik, hiszen a beszéd az általános műveltség egyik legalapvetőbb eleme. Segíthet megtanulni vitatkozni is, ami szintén rendkívül szükséges – és ne higgyük, hogy csak a politikusoknak. Őszintén reméljük, hogy ez az iskola belefog ebbe a Nyugat-Európában már széles körben elterjedt vállalkozásba!

Kiss Gábor 11. a

Négy diák a *Piarista Üzleti Program* keretében, októberben, egy hónapra kiutazik az USA-ba, ahol külön képzésben részesülnek.

Iskolánkban volt a *Macmillan Kiadó* tanári továbbképzése, amelyen több mint száz nyelvtanár vett részt. Szerintük és érdemes nyelvet tudni. Az egyik előadás anyaga megtalálható a *wiwu.szepi.hu /-psik/macmillan2003* oldalon. Ide várunk kiegészítéseket.

Ez a rovat minden nyelv számára szeretne teret biztosítani. A kívánságokat, hozzászólásokat, vagy ötleteket a *piarfutar@szepi.hu* e-mail címre lehet küldeni.

Sik Péter

Szegedi piarista diákok az olimpiai játékok történetében

„A sakkban küzdünk a nyílt, becsületos egyenlő kilátások mellett vívott harcban győzve, szellemi fölényünket bizonyítjuk. A vereség sem káros, mert reámutat szellemi képességünk sebezhető pontjaira, és így segítségünkre van azok kiküszöbölésére”

Szerénytelenség nélkül lehet állítani, hogy a magyar sakkozás történetének leghatékonyabb és legsokoldalúbb személyisége volt *Maróczy Géza József*, kinek nevét igen nagy valószínűséggel Szegeden nagyon kevesen ismerik. 1870. március 3-án Szegeden született. Két nappal később keresztelte meg *Straub József* káplán a Rókus-i templomban. Édesapja, *Maróczy József* műlakatos mester, anyja *Valkovics-Rozál*. Tanulmányait a Piarista Gimnáziumban végezte, ahol előbb *Hajnal Imre*, majd 8. osztályban *Farkas László* piarista volt az osztályfőnöke. Vallástánból és tornázásból volt csak jeles előmenetelű, a többi tantárgyból jó és elégséges osztályzatokat szerzett az itt eltöltött nyolc esztendő alatt. 1889-ben érettségizett. Osztálytársa volt többek között *Somogyi Szilveszter*, akinek elévülhetetlen érdemei vannak többek között a szegedi egyetem megalapításában.

A sakkjátékot 16 éves korában tanulta meg. A Piarista Gimnáziumban szerette meg a sakkozást *Dr. Jakobi Sámuel* mester tanítása mellett. Temperamentumos, sok személyes vonzerővel rendelkező rátermettsége alapján tömegek példaképe lett. Sokaknak imponált külső megjelenése, eleganciája. Szálfa természetén mindig kifogástalan volt az öltözék, a tisztaság, jól ápoltság második természete volt. A sikerrel lerakott gimnáziumi érettségi vizsgája után a zürichi műegyetemen tanult tovább, ahonnan mérnöki végzettséggel a zsebében tért vissza a fővárosba. 1895-ben Hastingsban (Anglia) a mesterképző versenyen első díjat nyerve nemzetközi nagymester lett. 1900. Párizs. Világkiállítás, Olimpia, megannyi világraszóló esemény. A kiállítás programjából sem hiányzott a

sakkjáték, s a remekül díjazott versenyen holtversenyben a harmadik helyezést érte el. 1902 és 1908 között a világvorsenyek legjobbja volt, öt első és három második helyezést szerzett, 198 játszmából elért 71%-os teljesítménye egyedülálló. Játékát fénykorában is inkább a tudatosság, a célszerűség és a küzdőképesség jellemezte nem a csillogás. 1903-1919-ig ábrázoló geometria-matematika szakos polgári iskolai tanárként dolgozott, majd az országos munkás-betegsegélyező és balesetbiztosító pénztár szolgálatába lépett számtanácsosként. Rövid ideig a káposztásmegyéri vízművek építkezésének az előkészítésében vett részt. Gyakorlatilag 1911-ig nem foglalkozott sakkozással, már csak a családjának és gyermekei nevelésének szentelte idejét. 1911 és 1914 között a *Népszava*, a *Pesti Hírlap* sakkrovatát vezette, mellette külső munkatársa volt a *Révai Nagy Lexikon* szerkesztőségének. Az 1908-ban elhárított visszavonulást több mint egy évtized múltán megélhetés kényszere oldotta fel. 1919-ben az *Állami Színházak* intendánsa lett. A Tanácsköztársaság bukása után az állástalanság gondolj miatt 1927-ig Hollandiában, Angliában és az Egyesült Államokban tartózkodott, emigrált. Négyévi távollét után, 1924-ben látogatott először haza. 1927-ben hazahívták, és a *Pesti Hírlap* szerkesztőjeként dolgozott, mint sakkrovatvezető, majd itthonlétének köszönhetően megbízták az első sakkolimpiára készülő csapat felkészítésével. A Londonban megrendezett I. Sakkolimpiai Tornát az általa vezetett csapat (*Nagy, Vajda, Steiner, Havasi*) – melyben ő maga is játszott első táblás játékosként - olimpiai bajnok lett. 1927 és 1933 között három sakkolimpián szerepelt. 1932-ben, 62 éves korában még első tudott lenni a budapesti nemzetközi sakkversenyen. Az 1936-os berlini, nem hivatalos olimpián veretlenül győztes magyar csapatnak tagja és egyben szövetségi kapitánya is volt. *Dr. Max Euwe* és *Vera Menchik* személyében két tanítványát emelte világbajnoki trónra. 1936-ban vo-

Maróczy Géza 1934. április 7-én a jubileumi sakkverseny első fordulóján

nult vissza. A világbajnokokkal azonban nem vívhatott páros mérkőzést a világbajnoki címért, mert már azokban az években is tetemes összeget kellett fizetni azért, hogy valaki világbajnokkal mérkőzhessen, és ezt az összeget Maróczy nem tudta előteremteni. Szerkesztője, főmunkatársa és szerzője több sakkal foglalkozó szaklapnak, folyóiratnak és könyvnek. 1951. május 29-én, 82 éves korában távozott az örök sakkasztal mezéjére. Halálával fél évszázadon át volt legjobb sakkozóját gyászolta a magyar sporttársadalom. 1951. június 1-jén temették el a Kerepesi-úti temető diszkrét helyére a 33/3 parcellájának első sorának 3/4-es sírjába. Budapesten a Köztársaság tér 1. szám alatt laktak feleségével *Csonoplyai Mann Irén*nel, aki 1962. május 24-én hunyt el, 78 éves korában. Gyermekeik *Maróczy György* és *Maróczy Magdolna* szintén a Fővárosi Önkormányzat által adományozott sírban nyugszanak. Maróczy Géza szülőháza helyén (Szeged, Török utca 6.) álló épület falán emléktábla található, melyet a Magyar Sakkszövetség és a szegedi Maróczy Géza SE állítottatott 1991-ben. A sakkozás iránt érdeklődő diákok részére ajánlom az iskolai könyvtárban is megtalálható *Maróczy Géza: A kezdő sakkozó vezérkönyve és a Megnyitások elméleti* című könyveit.

Nagy János

Csonka-kupa

Az iskola 2003. évi KIDS bajnok kosárlabdázói is hivatalosak voltak az első Csonka-kupára. A házigazdák mellett a Ságvári, a Gábor Dénes és mi indultunk ebben a sportágban. Az iskolai év végére kissé elfáradt csapat szoros mérkőzést követően túljutott első ellenfelén, a Ságvárin. Következtek a házigazdák, akik ízelítőt kapva a bajnok játékból, igen nagy zakózáson a Gábor Dénes ellen már nem volt olyan egyszerű. Az ellenfél komoly el-

szántsággal szeretett volna visszavágni az iskolai bajnokságban elszünetelt legutóbbi, 11 pontos vereségért; de nem jártak sikerrel. A torna legtöbb pontot dobó játékos, a Piár bedobója, Rideg Krisztián lett. A kosarasoknak sikerült elhódítaniuk az első Csonka-kupát. Gratulálunk!

A végeredmény: 1. Piár, 2. Gábor Dénes, 3. Ságvári, 4. Csonka

Csonka-torna – labdarúgás

Piarista-Ságvári 5-1

Piarista-Gábor D. 7-1

Piarista-Csonka 3-5

Iskolánk a 2. Helyen végzett. A labdarúgó

csapat tagjai: *Rác Gergő* volt 13. év., *Héray Nándor*, *Héray Sándor*, *Bara László*, *Balogh Endre*, *Császár Balázs* mind. 11. a, *Mihálffy László* 9. a. Gratulálunk!

A sakk-bajnokság állása

Már a legjobb négy között van: *Bereczki Gábor* 12.c és *Borbás Péter* 11.a. A másik két elődöntős a *Vörös Attila* (12. c)-*Vajda Olivér* (13. évf.) illetve a *Bárony András* (10. b)-*Kiss Péter* (8. a) párharcából kerül ki. A hiányzó mérkőzéseket szeptember 19-ig le kell játszani!

Góbéságok

Az öreg székelynek rimánkodik a felesége:

- Vigyél magaddal, Áron.
- Nem lehet.
- De kérlek, vigyél magaddal, elleszek én hátul a soroglyán is.

A székely hajthatatlan, elindul egyedül. Útközben kitör a vihar, és a villám belecsap a soroglyába.

A székely hátrafordul a bakról majd így morfondírozik:

- Ej, pedig de szépen kérte...

Két székely bácsi találkozik a piacon.

Egyik kérdezi:

- Mit adott a lovadnak tavaly amikor kólikás volt?

- Korpát meg melaszt!

Egy hét múlva újra találkoznak:

- Korpát meg melaszt adtam a lovamnak, mégis megdőglött!

- Az enyém is!

Az öreg székely felkel reggel és azt mondja az asszonynak:

- Szépet álmodtam az éjjel!
- És mi volt az? - kérdezi az asszony.
- Bukarestben voltam.
- És mi volt abba olyan szép?
- Hát..., hogy útlevelet kellett hozzá!

Hoppá...

„... bármely stacionárius sztochasztikus jel varianciájának kiszámítása egy meghatározott determinisztikus pozitívfüggvény négyzetes időintegráljának meghatározására vezethető vissza, ezért a szabályozási kör minimális hibavariációra való optimális méretezése egyenértékű ugyanezen kör olyan optimális determinisztikus szintézisével, amikor a célfüggvény az egyszerű négyzetes integrálkritérium, a bemenőjel pedig a sztochasztikus bemenőjel teljesítmény spektrumának egyik multiplikatív összetevőjéből invertált determinisztikus jel. Így a stacionárius sztochasztikus bemenőjelre minimális variancia alapon optimálisan méretezett állandó paraméterű rendszer egyszerűsmind négyzetes integrálkritérium szerint egy meghatározott determinisztikus jelre is optimális.”

(Dr. Tuschak Róbert: Szabályozástechnika 4. füzet)

	Megjegyzés (1)	A Gombos	Ürdög		Az első részén	Büvölködő	Sárga		Megjegyzés (2)
Köfőcsa	Megjegyzés (1) Dregdacsab								Hátsó itallal
Tartomány				...fca					
A tévelaból			Comozzon						
			Urdögök						
Küldetés (plussz ékezet)						Paratlan kural			
						CIM			
Alattomos					Gond angolul				
Teszter		Rfjg kő						Oda-vissza útkerem	
		Magas angolul						C, H ₂	
Klambán					Heres az irak apóidog város				
	...in vickelje				Menyasszony				
	Költői csóhaj							Kedves mátkájával	
		Emekő hang			Hca lontárgy a fűlke				
Megjegyzés (4)									

Ehavi rejtvényünkben Homérosz egyik mondása rejtőzik. A megfejtéseket október 15-ig kérjük bedobni szerkesztőségi postaládánkba, vagy elküldeni e-mail címünkre: piarfutar@szepi.hu

PIÁRFUTÁR

Kiadja
a Dugonics András Piarista Gimnázium.

Szerkesztőség: 6724 Szeged, Bálint Sándor u. 14.
T: 62/459-090, E-mail: piarfutar@szepi.hu

Szerkesztőségi ülés minden szerdán 14.30 órától a gimnázium tanácstermében.

Felelős kiadó
Szilvási László Sch. P.

Főszerkesztő
Fodor Antal

Szerkesztő
Mészáros Ferenc

Munkatárs
Székely László

Rovatvezetők
Náday Zsolt (Horizont), Kiss Gábor (Kulturista)
Czöré Dániel (Nyelvtársonglór)
Márkus Attila (Partonál)

Korrektúra
Papp Attila, Zsóna Tamás

Terjesztés
Márkus Attila

Nyomdai előkészítés
Fécs-Szemes Áron

Nyomás
Friss Nyomda

Megjelenik havonta 500 példányban.
Kizárólag belső terjesztésre.

A lap megjelenését
a Dugonics András Alapítvány támogatja.
Számolászám: 10201006-50043341

Mi a szösz?!

Van három láda a fenti feliratokkal ellátva. Az egyikben egy kép található. A három állítás közül legalább egy igaz és legalább egy hamis. Melyikben van a kép?

Az előző szám feladványának nyertese: Király Bálint 12. b. Könyvjutalmát átveheti a gimnázium titkárságán.

Érdekes...

Egy anlgai etegyem ktuasátai eszenirt nem szimat melyin serenrodbn vnanak a bteük egy szboan, az etegyeln ftonos dloog, hogy az eslo és az ultosó bteük a hlyeükln neegyek. A tböbi bteük lheet tljees öszsze-vabisszásagn, mgiés porbléma nlkül oalvsaható a szveög. Eennk oka, hgyoy nem ovalusnk el mniedn bteük mgaát, hneam a szót eszgebéen.

A tanév rendje

2003/2004. tanév

HÓNAP	NAP	ÓRA	ESEMÉNY	
SZEPTEMBER	3.	szerda	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 7-8. évfolyamnak Bűnbánati liturgia a 9. évfolyamnak
	4.	csütörtök	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 10-11. évfolyamnak Bűnbánati liturgia a 12. évfolyamnak
	5.	péntek	7.30	Első pénteki szentmise
	7.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 12. osztályoknak)
	14.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 9. osztályoknak)
	19.	péntek	16.00	Szülői értekezlet (nincs fogadóóra), a Piár Futár ezévi 1. száma
	20.	szombat		Szent Gellért napi ifjúsági találkozó
	21.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 10. osztályoknak)
	25.	csütörtök	11.00	Orgonaszentelés
	23.	kedd	du.	12. évfolyam osztálykirándulásának kezdete (26-án estig)
	28.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 11. osztályoknak) Kollégium zárva a hétféig
	30.	kedd	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 9. évfolyamnak Bűnbánati liturgia a 12. évfolyamnak
	OKTÓBER	2.	csütörtök	5. óra 6. óra
3.		péntek	7.30	Első pénteki szentmise
3-5.		péntek-vas.		IV. Piarista Játékok
5.		vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 7-8. osztályoknak)
6.		hétfő		Az aradi vértanúk emléknapja
12.		vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 12. osztályoknak)
16-18.		csütörtök-szombat		Kecskeméti Piarista Pedagógiai Napok
16-26				Őszi szünet
19.		vasárnap	9.30	Diákmise
26.		vasárnap	9.30	Diákmise
27.		hétfő		A szünet utáni első tanítási nap
NOVEMBER	2.	vasárnap	9.30	Diákmise, Halottak napja (évfolyammise 11. osztályoknak)
	4.	kedd	5. óra	Megemlékezés az 1956-os forradalomról
	5.	szerda	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 7-8. évfolyamoknak Bűnbánati liturgia a 10-11. évfolyamoknak
	6.	csütörtök	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 9. évfolyamnak Bűnbánati liturgia 12. évfolyamnak
	7.	péntek	7.30	Első pénteki szentmise, Szent Imre herceg ünneplése
	8.	szombat	17.00	Szülők és tanárok számára szervezett előadás és beszélgetés
	9.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 10. osztályoknak)
	13.	csütörtök	14.00	Kategória jegyek beírása
	14.	péntek		Kategória jegyek kiosztása
	16.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 9. osztályoknak)
	21.	péntek	16.00	Fogadóóra
	23.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 7-8. osztályoknak)
	27.	csütörtök	du.	Irodalmi csapatverseny
	28.	péntek	de.	Patrocínium
	29.	szombat		Patrocíniumi-kupa kézilabdatorna
30.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 12. osztályoknak). Advent I. vasárnapja	
DECEMBER	2.	kedd	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 10-11. évfolyamoknak bűnbánati liturgia a 7-8. évfolyamoknak
	4.	csütörtök	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 12. évfolyamnak Bűnbánati liturgia a 9. évfolyamnak
	5.	péntek	7.30	Első pénteki szentmise
	6.	szombat		Az iskola nyílt napja
	7.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 11. osztályoknak) Advent II. vasárnapja
	13-14.			SzePi Kupa általános iskolásoknak
	14.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 10. osztályoknak) Advent III. vasárnapja
	17.	szerda	19.00	Karácsonyi koncert
	18.	csütörtök	du.	Osztálykarácsonyok
	19.	péntek		Utolsó tanítási nap (Téli szünet: december 20-tól január 4-ig)
	20.		du.	Templomi díszítés, betlehem-állítás
	20.	vasárnap	9.30	Diákmise. Advent IV. vasárnapja
	25.	csütörtök	9.30	Diákmise. Karácsony ünnepe
28.	vasárnap	9.30	Diákmise.	
JANUÁR	1.	csütörtök	9.30	Diákmise: Újév, Mária Istenanyaságának ünnepe
	4.	Vasárnap	9.30	Diákmise.
	5-9.	hétfő-péntek		Sítúra (tervezett időpont)
	11.	vasárnap	9.30	Diákmise.
	18.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 9. osztályoknak)
	23.	péntek	18.30	Alapítványi bál
	25.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 7-8. osztályoknak)
30.	péntek		Bizonyítványosztás	

FEBRUÁR	1.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 12. osztályoknak) Kollégium zárva
	3.	kedd	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 7-8. évfolyamoknak Bűnbánati liturgia a 9. évfolyamnak
	5.	csütörtök	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 10. évfolyamnak Bűnbánati liturgia a 11-12. évfolyamoknak
	6.	péntek	5-6. ó	Első pénteki szentmise (szalagmegáldás)
	6.	péntek	16.00	Fogadóóra
	7.	szombat	18.30	Szalagavató bál
	8.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 10. osztályoknak)
	14-15.	szombat		Szepe-kupa
	15.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 11. osztályoknak)
	21.	szombat	de.	Felvételi
	22.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 9. osztályoknak)
	23.	hétfő	18.30	Humorfesztivál
	25.	szerda		Hamvazószerda A kommunista diktatúra áldozatainak emléknapja
29.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 7-8. osztályoknak)	
MÁRCIUS	2.	kedd	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 9. évfolyamnak Bűnbánati liturgia a 12. évfolyamnak
	4.	csütörtök	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 7-8. évfolyamoknak Bűnbánati liturgia a 10-11. évfolyamoknak
	5.	péntek	7.30	Első pénteki szentmise
	7.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 12. osztályoknak) Nagyböjt I. vasárnap
	11-12.	csütörtök-péntek		Diákkeligyakorlat
	14.	vasárnap		Diákmise (évfolyammise a 11. osztályoknak) Nagyböjt II. vasárnap
	15.	hétfő		Nemzeti ünnep (A kollégium zárva)
	21.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 10. osztályoknak) Nagyböjt III. vasárnap
	25.	csütörtök	14.00	Kategóriajegyek beírása
	26.	péntek		Kategória kiosztása
	28.	vasárnap		Diákmise (évfolyammise a 9. osztályoknak) Nagyböjt IV. vasárnap
	30.	kedd	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 12. évfolyamnak Bűnbánati liturgia a 10-11. évfolyamoknak
	ÁPRILIS	1.	csütörtök	5. óra 6. óra
2.		péntek	7.30 16.00	Első pénteki szentmise, Tavaszi szünet előtti utolsó tanítási nap (Szünet: április 3-tól 13-ig) Fogadóóra
4.		vasárnap		Nagyböjt V. vasárnap
8.		csütörtök		Nagycsütörtöki szertartás
9.		péntek		Nagypénteki szertartás
10.		szombat		Nagyszombati szertartás
11.		vasárnap	9.30	Húsvétvasárnap: diákmise
14.		szerda		Szünet utáni első tanítási nap
16.		péntek	17.00	A holokauszt áldozatainak emléknapja
18.		vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 12. osztályoknak) Nagyböjt I. vasárnap
19.		hétfő		Tantárgyi készségek mérése a 11. évfolyamon
22.		csütörtök	18.00	Szavalóverseny
23.		péntek		Alapkészségek mérése a 8. évfolyamon
24.	szombat		Előadás szülőknek és tanároknak	
25.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise 11. osztályoknak)	
MAJUS	1.	szombat		Karolina-majális
	2.	vasárnap	9.30	Anyák napja, Diákmise (évfolyammise a 10. osztályoknak)
	4.	kedd	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 7-8. évfolyamoknak Bűnbánati liturgia a 12. évfolyamnak
	5.	szerda	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 9. évfolyamnak Bűnbánati liturgia a 10-11. évfolyamoknak
	7.	péntek	7.30	Első pénteki szentmise
	7.	péntek	16.00	Ballagás
	9.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 9. osztályoknak)
	10.	hétfő		Írásbeli érettségi vizsgák kezdőnapja
	14.	péntek	16.00	Fogadóóra
	16.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 7-8. osztályoknak)
	19-21.	szerda-péntek		Osztálykirándulások
	21.	péntek		Szeged napja
	23.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 11. osztályoknak)
28.	péntek		Alapkészségek mérése a 10. évfolyamon	
30.	vasárnap		Pünkösöd (Kollégium zárva).	
JÚNIUS	1.	kedd	8.00	A 13. évfolyam gyakorlati vizsgája
	2.	szerda	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 10. évfolyamnak Bűnbánati liturgia a 7-8. évfolyamoknak
	3.	csütörtök	5. óra 6. óra	Bűnbánati liturgia a 11. évfolyamnak Bűnbánati liturgia a 9. évfolyamnak
	4.	péntek	7.30	Első pénteki szentmise
	6.	vasárnap	9.30	Diákmise (évfolyammise a 10. osztályoknak)
	11.	péntek	8.00	Utolsó tanítási nap és érettségi vizsga: 12. A
	12.	szombat	8.00	Érettségi vizsga: 12. B
	13.	vasárnap	9.30	Diákmise
14-15.	hétfő-kedd	8.00	Érettségi vizsga: 12. C	
16.	szerda	17.00	Te Deum	

Az esetleges változásokról az iskola vezetése idejében értesíti a szülőket és a diákságot.